

Lempning av skatter og avgifter av hensyn til det offentlige som kreditor

1	Innledning	3
1.1	Hjemmel	3
1.2	Endringer i forhold til SKD-melding 13/02	3
1.3	Betegnelser	3
1.4	Anvendelsesområde	3
1.5	Avgrensninger	3
2	Rette myndighet	4
2.1	Skatteoppkreverens myndighet	4
2.2	Skattekontorets myndighet	4
2.3	Saker av prinsipiell interesse	4
2.4	Samordning av krav	4
2.5	Ny søknad	5
3	Vilkår for lempning av hensyn til det offentlige som kreditor	5
3.1	Alminnelige vilkår	5
3.1.1	Skyldneren må ikke være i stand til å innfri kravet på vanlig måte.	5
3.1.2	Tilbudet må gi bedre dekning enn fortsatt innfordring	5
3.1.3	Tilbudet må være det beste skyldner kan tilby	6
3.1.4	Avgjørelsen må ikke være støtende eller være egnet til å svekke den alminnelige betalingsmoral	6
3.1.5	Delvis betaling på søknadstidspunktet	7
3.1.6	Lempning ved solidaransvar.....	7
3.2	Særlig om betalingsavtaler	7
3.2.1	Generelt	7
3.2.2	Betalingsavtalers lengde.....	8
3.2.3	Samordning.....	8
3.2.4	Avtalevilkår.....	8
3.2.5	Oppfølging av inngåtte avtaler.....	8
3.3	Særlig om ensidige nedsettelse	8
3.4	Særlig om utenrettslige gjeldsordninger	9
3.4.1	Innledning.....	9
3.4.2	Krav til dekning av prioriterte krav, pantesikrede krav mv.....	10
3.4.3	Krav til dekning av uprioriterte krav.....	10
3.4.4	Krav til betaling	10
3.5	Særlig om frivillig gjeldsordning og tvangsakkord etter konkursloven	10
3.5.1	Allment 10	
3.5.2	Frivillig gjeldsordning etter konkursloven	11
3.5.3	Tvangsakkord etter konkursloven	11
4	Saksbehandlingsregler	12
4.1	Allment	12
4.2	Regler for saksbehandling	12
4.3	Foreløpig svar	12
4.4	Klarlegging av saksforholdet	13
4.5	Saksfremstilling og innstilling	13
4.6	Vedtak	13
4.7	Underretning	14
4.8	Søkers innsynsrett	14
4.8.1	Innsynsrett etter forvaltningsloven	14
4.8.2	Innsynsrett etter offentleglova	14
4.9	Klage	14
4.10	Avvisning av gjentatt søknad	15
4.11	Taushetsplikt	15
4.12	Pensjonspoeng	15

1 Innledning

1.1 Hjemmel

Skattedirektoratet kan med hjemmel i skattebetalingsloven §15-2 tredje ledd delegerer kompetanse til å avgjøre søknader om betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse av hensyn til det offentlige som kreditor til innkrevingsmyndighetene.

Skattekontorene og skatteoppkreverne er delegert myndighet i direktoratets forskrift 11. desember 1998 nr. 1299 om delegering av Skattedirektoratets myndighet når det gjelder lemping av skatter og avgifter med renter og omkostninger som innfordringstiltak. Ved endring av forskriften § 1, som trådte i kraft 1. januar 2008, er skattekontorenes myndighet når det gjelder lempning utvidet i forhold til tidligere.

Skattebetalingsloven av 2005 trer i kraft 1. januar 2008 for merverdiavgift. For skattekrav mv trer loven i kraft på et senere tidspunkt. Retningslinjene gjelder likevel også for skattekrav allerede fra 1. januar 2008. I stor grad er dette en videreføring av tidligere melding. Der hvor manglende ikrafttredelse av loven for skattekrav har betydning, er dette nevnt spesielt.

1.2 Endringer i forhold til SKD-melding 13/02

Beløpsgrensene er endret. Om det enkelte organs myndighet, se punkt 2.

Vilkårene for lempning er justert. Ved avveiningen mellom de allmennpreventive og innfordringsmessige hensyn skal de innfordringsmessige hensyn tillegges større vekt.

Det stilles ikke lenger krav om minstedekning ved ensidig nedsettelse. I utenrettslig gjeldsordning opprettholdes i utgangspunktet kravet til dekningsgrad, se punkt 3.1.3.

Det er viktig å skille mellom skyldnere som ikke har betalingsvilje, og skyldnere som ikke har betalingsevne. Vurderingen vil være forskjellig avhengig av om søker mangler evne eller vilje til å gjøre opp for seg.

Kapitlet om saksbehandlingsreglene er endret. Behandlingen av lempningssaker i Mva-systemet og Sofie er omtalt. Videre er det lagt

større vekt på oppkreverens ansvar for å opplyse saken.

1.3 Betegnelser

Lempning er en fellesbetegnelse for betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse av hensyn til skyldner eller av hensyn til det offentlige som kreditor.

At lempning skjer av hensyn til det offentlige som kreditor innebærer at skyldner innrømmes betalingsutsettelse eller betalingsnedsettelse fordi det tjener innfordringen.

Med renter menes forsinkelsesrenter.

1.4 Anvendelsesområde

Denne meldingen gjelder lempning som innfordringstiltak av krav som hører under skatte- og avgiftsmyndighetenes ansvarsområde.

Siden lov av 17. juni 2005 nr. 67 (skattebetalingsloven) har ulik ikrafttredelsesdato for henholdsvis merverdiavgift, arveavgift og skatt henviser oppramsingen både til skattebetalingsloven av 1952 og 2005.

- Inntekts- og formuesskatt, jf. skattebetalingsloven (1952) § 3
- Forskuddstrek, jf. skattebetalingsloven (1952) § 49
- Skatte- og avgiftskrav som er omfattet av lov av 17. juni 2005 nr. 67 (skattebetalingsloven) § 1-1 annet ledd bokstav a-f,
- Skattebetalingsloven (2005) § 1-1 tredje ledd og trekkansvar med renter og omkostninger etter skattebetalingsloven § 16-20
- Medlems- og arbeidsgiveravgift til folketrygden, jf. hhv. folketrygdloven §§ 23-2 og 23-3

Lempning etter retningslinjene kan skje som ledd i avtale mellom skatte- og avgiftskreditorene og skyldner alene, som ledd i utenrettslig gjeldsordning eller gjeldsordning etter konkursloven.

1.5 Avgrensninger

Lempning av hensyn til det offentlige som kreditor må avgrenses mot lempning av hensyn til skyldneren. Hensynene bak de to ulike lempingsmåtene er grunnleggende forskjellige,

dermed er også vilkårene ulike. En søknad om lempning kan fremmes på det ene eller begge grunnlag. Nærmere orientering om vilkårene for lempning av hensyn til skyldner er gitt i egen melding.

Videre må det avgrenses mot gjeldsordning etter gjeldsordningsloven. Personer med alvorlige gjeldsproblemer til flere kreditorer bør henvises til å søke gjeldsordning. Anstrengt økonomi som følge av høy gjeldsbelastning gir i seg selv ikke grunnlag for lempning på innfordringsmessig grunnlag. I slike tilfeller vil gjeldsordning være en mulighet. Lemping av skatte- og avgiftskrav som ledd i gjeldsordning etter gjeldsordningsloven behandles i egne retningslinjer.

2 Rette myndighet

2.1 Skatteoppkreverens myndighet

Skatteoppkreveren har myndighet til å gi betalingsavtale for inntil kr 300 000 av inntil 12 måneders varighet. Søknad kan avslås innenfor beløpsgrensen, uavhengig av betalingsavtalens omsøkte varighet.

Skatteoppkreveren har videre myndighet til å lempe renter og omkostninger inntil kr 50 000.

Beløpsgrensen gjelder størrelsen på det beløp som søkes lempet (omsøkt beløp), uavhengig av størrelsen på skyldners samlede restanse.

Restansene på søknadstidspunktet er avgjørende ved beregning av omsøkt beløp.

Dersom skyldner for eksempel har en samlet restanse på kr 500 000, og tilbyr kr 200 000 som fullt og endelig oppgjør, vil omsøkt beløp utgjøre kr 300 000. Skatteoppkrever har da myndighet til å innvilge en betalingsavtale.

Skattedirektoratet kan etter anmodning fra skatteoppkreveren, dersom særlige forhold tilsier det, utvide skatteoppkreverens myndighet. Myndigheten kan ikke utvides mer enn til kr 100 000.

Utvidelse foretas i tilfelle etter innstilling fra skattekontoret. Det vil særlig være aktuelt å utvide skatteoppkreverens myndighet der det kan dokumenteres et særlig behov. Utvidelse forutsetter dokumentasjon på at kontoret holder en høy standard når det gjelder faglig kompetanse, organisering av virksomheten, internkontroll mv.

2.2 Skattekontorets myndighet

Skattekontoret gis myndighet til å lempe og avslå uavhengig av beløp.

Skattekontoret kan gi betalingsavtaler av inntil 24 måneders varighet. Skattekontoret kan i særlige tilfelle fravike begrensningen i betalingsavtalens varighet, se punkt 3.2.2.

Avslag kan gis uavhengig av betalingsavtalens varighet.

2.3 Saker av prinsipiell interesse

Skattedirektoratet ønsker å bli orientert om saker av prinsipiell interesse uavhengig av størrelsen på omsøkt beløp. En sak er for eksempel prinsipiell dersom den bringer frem spørsmål som ikke tidligere er avklart, og hvor en avklaring må antas å få betydning for tilsvarende fremtidige saker.

2.4 Samordning av krav

Ved vurderingen av søknader om lempning av hensyn til det offentlige som kreditor er det avgjørende betydning at det foreligger en fullstendig oversikt over skyldners skatte- og avgiftsrestanser. En søknad om lempning skal derfor som hovedregel omfatte skyldnerens totale skatte- og avgiftsrestanser. Dette innebærer at skyldner skal fremsette felles søknad for alle skatte- og avgiftsrestanser og at kompetent myndighet skal vurdere og avgjøre søknaden samlet.

Skattekontoret og skatteoppkrever skal ved mottak av søknad om lempning undersøke om søknaden omfatter alle skyldners skatte- og avgiftsrestanser. Hvor skyldner har restanse i flere kommuner og søker om lempning av til sammen mer enn kr 300 000 skal søknaden avgjøres av skattekontoret, selv om hver enkelt skatteoppkrever isolert sett har myndighet til å avgjøre søknaden for sitt krav.

For betalingsavtaler som ikke innebærer noen nedsettelse er det gitt egne retningslinjer for samordning i punkt 3.2.3.

I tilfeller hvor søknaden berører flere skatteoppkrevere, skal søknaden behandles samlet av skattekontoret i regionen hvor personlig skyldner har sitt bosted eller selskapet har sin forretningsadresse.

Skatteoppkreverne skal avgi innstilling i saken, jf. punkt 4.5.

Berører en sak flere skattekontor, skal saken behandles av skattekontoret i den region hvor personlig skyldner bor eller selskapet har sin forretningsadresse, med mindre de berørte skattekontorene avtaler at en annen av dem skal behandle saken. De øvrige skal avgi innstilling i saken, jf. punkt 4.5.

Søknader som omfatter krav som skatteoppkrever har oppkreveransvaret for og krav som skattekontoret har oppkreveransvar for, behandles samlet av skattekontoret.

2.5 Ny søknad

Hvor skyldner fremmer en ny søknad om krav som tidligere er søkt lempet, skal søknaden behandles av det organ som har myndighet i henhold til disse retningslinjene.

3 Vilkår for lempning av hensyn til det offentlige som kreditor.

Skatter og avgifter skal som den klare hovedregel betales, enten det skjer frivillig eller etter tvangsinnfordring. Lemping er et unntak fra denne hovedregel.

At lempning skjer av hensyn til det offentlige som kreditor innebærer at skyldner innrømmes lempning fordi det tjener innfordringen.

Dersom skyldneren påberoper seg spesielle forhold ved sin egen situasjon, må det vurderes om saken bør behandles etter reglene om lempning av hensyn til skyldneren, se egen melding for dette.

3.1 Alminnelige vilkår

Det er en forutsetning at det foreligger et betalingstilbud fra skyldner, jf skattebetalingsloven § 15-2 første ledd.

Et betalingstilbud kan bestå av tilbud om en engangsinnbetaling eller avdragsvis nedbetaling, normalt i like store månedlig avdrag. Tilbudet kan også være en kombinasjon av disse.

For å kunne lempe som innfordringstiltak må i tillegg følgende vilkår være oppfylt:

- Skyldneren må ikke være i stand til å innfri kravet på vanlig måte (punkt 3.1.1)

- Tilbudet må gi bedre dekning enn fortsatt innfordring (punkt 3.1.2)
- Tilbudet må være det beste skyldner kan tilby (punkt 3.1.3)
- Avgjørelsen må ikke være støtende eller være egnet til å svekke den alminnelige betalingsmoral (punkt 3.1.4)

Tidligere var det et ytterligere grunnvilkår om at tilbudet må gi tilstrekkelig dekningsgrad. I forarbeidene er det uttalt at kravet om tilstrekkelig dekningsgrad delvis fremgår av de øvrige grunnvilkårene for lemping, blant annet at det må fremsettes et tilbud om betaling, og at dette tilbudet må være det beste skyldneren kan tilby. Se nærmere om dette under punkt 3.1.3.

3.1.1 Skyldneren må ikke være i stand til å innfri kravet på vanlig måte.

Det kreves at skyldneren utnytter sin mulighet fullt ut hva gjelder inntektsevne og opplåningsmuligheter.

I tilfeller der skyldner har så stor formue at han med rimelighet kan betale skatter og avgifter, men realisasjon kan være forbundet med vanskeligheter, kan lempning ved betalingsavtale eller betalingsutsettelse være aktuelt.

3.1.2 Tilbudet må gi bedre dekning enn fortsatt innfordring

Det er et vilkår at lempning medfører bedre dekningsutsikter for skatte- og avgiftskravene. For å kunne ta stilling til om dette vilkåret er oppfylt, må det foretas en konkret vurdering av mulighetene for å få dekket kravet på andre måter. Det må vurderes hvilken dekning som kan forventes ved alle andre innfordringstiltak, for eksempel realisasjon av utlegg, motregning, utleggstrekk, konkurs mv.

Vurderingen av hvilken dekning som kan forventes ved andre innfordringstiltak må nødvendigvis bli usikker. Det må likevel anslås hvilket beløp det enkelte innfordringstiltak vil gi i løpet av den neste tiårsperioden.

I noen tilfeller løper det et utleggstrekk som isolert sett vil gi større dekning over tid enn det fremsatte tilbudet. Dersom utleggstrekket ikke reduserer restansen p.g.a rentebelastningen vil dette være et moment for å akseptere tilbudet. En søknad bør ikke avslås kun med den begrunnelse at det løper et utleggstrekk. Dette gjelder særlig i gamle saker.

Dersom det er vanskelig å få oversikt over skyldnerens mulighet til å dekke kravet, kan dette tale mot at det samtykkes i en ordning

Unntak fra vilkåret om at tilbudet må antas å gi bedre dekning enn fremtidig innfordring kan imidlertid tenkes. Dette kan være aktuelt for mindre krav der fortsatt innfordring i utgangspunktet vil gi full dekning, men at kostnader ved innfordringen kan være større enn selve kravet. I slike tilfeller kan det av prosessøkonomiske årsaker være hensiktsmessig å gjøre unntak fra dette vilkåret.

3.1.3 Tilbudet må være det beste skyldner kan tilby

Lempning er et unntak fra hovedregelen om at skatter og avgifter skal betales til fastsatt tid og med fastsatt beløp. Det kreves derfor at skyldneren anstrenger seg når han fremsetter et betalingstilbud. At tilbudet må være det beste skyldner kan fremsette innebærer en vurdering av skyldnerens økonomi og fremtidige inntektsmuligheter.

Det må vurderes om skyldneren er i, eller i de nærmeste årene vil komme i, en slik økonomisk situasjon at det er sannsynlig at han frivillig vil kunne tilby bedre dekning.

Skyldnerens personlige forhold vil være en del av vurderingen av skyldnerens fremtidige inntektsmuligheter. For eksempel kan skyldneren på søknadstidspunktet være student eller syk, men det er sannsynlig at han om en viss tid vil være i lønnet arbeid. I disse tilfellene vil skyldner i relativt nær fremtid kunne gi et bedre tilbud.

Ved avgjørelse av om tilbudet er det beste skyldneren kan tilby, må oppkrever også se på hvilke lånemuligheter skyldneren har. For eksempel dersom skyldneren eier en fast eiendom og det er friverdi på eiendommen, bør han benytte seg av denne muligheten når han fremsetter et betalingstilbud.

I de tilfeller hvor skyldneren er avhengig av tredjemanns velvilje er det nærliggende å tro at tilbudet er det beste som kan tilbys.

Det er viktig at det forslaget som blir fremsatt er realistisk. Det bør ikke innvilges ordninger som med høy grad av sannsynlighet ikke vil kunne gjennomføres. Det må derfor foretas en vurdering av sannsynligheten for at skyldner

kan betale det han skal etter avtalen med de midler han har til rådighet.

For personlige skyldnere som ikke får midler fra tredjemann vil livsoppholdsnormen gi veiledning ved vurderingen. For selskaper må det foretas en konkret vurdering av om selskapet kan klare de løpende utgifter som ordningen krever.

Skattebetalingsloven oppstiller ikke noe krav om dekningsgrad. Tidligere retningslinjer har gitt en anvisning på akseptabel dekningsgrad både for utenrettslige gjeldsordninger og ensidige nedsettelse.

Meldingen opprettholder utgangspunktet om minstedekning for utenrettslige gjeldsordninger, jf. punkt 3.4.3.

I saker om ensidig nedsettelse er det ikke noe krav om minstedekning, i disse sakene er dekningsgraden for utenrettslige gjeldsordninger bare veiledende.

I særlige tilfeller vil skyldnerens vanskelige situasjon tilsi at det beste tilbudet han kan tilby er svært lavt. Unntaktsvis kan det godtas et nulloppgjør.

3.1.4 Avgjørelsen må ikke være støtende eller være egnet til å svekke den alminnelige betalingsmoral

Selv om et betalingstilbud isolert sett vil medføre bedre dekningsutsikter, kan det likevel foreligge forhold som gjør at det ikke bør lempes. Det skal foretas en helhetsvurdering av om en godtagelse av tilbudet vil kunne være støtende eller være egnet til å svekke den alminnelige betalingsmoral.

Momenter ved denne vurderingen kan være i hvilken grad skyldneren for øvrig har oppfylt sine forpliktelser etter gjeldende regelverk, for eksempel ligningsloven, skattebetalingsloven, merverdiavgiftsloven og regnskapsloven. Videre vil illojal boforringelse, kreditorbegunstigelse eller andre tilsvarende forhold på skyldnerens hånd tale mot lempning. Også det at skyldneren tidligere har vist manglende betalingsvilje og stadig opparbeidet seg ny skatte- og avgiftsgjeld kan tale mot at lempning innvilges.

De klanderverdige forholdene skal imidlertid vurderes opp mot andre forhold som kan gjøre det mindre støtende å lempe kravet. I de tilfeller hvor de klanderverdige forholdene

ligger langt tilbake i tid, er knyttet til skyldnerens tidligere virksomhet og skyldneren ikke har opparbeidet seg nevneverdig ny restanse vil en godtakelse være mindre støtende. En ettergivelse i slike tilfeller kan godtas selv om skyldner er dømt og straffet for forhold knyttet til opparbeidelse av kravet.

Det er viktig å kartlegge hvorfor søker ikke har oppfylt sine forpliktelser etter gjeldende regelverk. Den manglende oppfyllelsen av forpliktelsen kan skyldes formidlende omstendigheter, som f eks sykdom.

Skatte- og avgiftskravets alder og sammensetning kan også være momenter ved vurderingen av om lempning skal godtas. Har det pågått aktiv innfordring mot skyldneren i mange år uten at det har gitt resultater, og renter og omkostninger utgjør en større del av kravet, kan det i visse tilfeller være mindre støtende å lempe kravet.

Ved støtende-vurderingen er det ønskelig at de innfordringsmessige hensyn blir tillagt mer vekt, og som en følge av det skal det mer til for at en søknad avslås av allmennpreventive hensyn enn etter tidligere praksis

En skatte- og avgiftspliktig skal i utgangspunktet bare innvilges nedsettelse av skatte- og avgiftsgjeld en gang. Skyldneren skal ikke benytte lempningsinstituttet som en enkel utvei for å bli kvitt sin skatte- og avgiftsgjeld. Det er bare i ekstraordinære tilfeller at en skyldner kan få innvilget søknad om lempning mer enn en gang. I de tilfeller hvor skyldneren har fått nedsatt skatte- og avgiftsrestanser tidligere, vil en ny innvilgelse innenfor en tiårsperiode i utgangspunktet være støtende og være egnet til å svekke den alminnelige betalingsmoral.

I noen tilfeller har skyldneren en faktisk positiv formue, eller vil få dette etter at det fremsatte forslag til ordning er gjennomført. Forholdet kan imidlertid være at disse midler ikke er gjenstand for kreditorbeslag og/eller vanskelig å utnytte som sikkerhet for låneopptak. Isolert sett kan tilbudet således fremstå som gunstig. Det skal likevel vises varsomhet med å nedsette krav i slike tilfeller.

3.1.5 Delvis betaling på søknadstidspunktet

Dersom skyldner ved fremsettelse av søknad om lempning på innfordringsmessig grunnlag *frivillig* betaler hele eller deler av tilbudt beløp, bør søknaden vurderes som om betalingen ikke var foretatt. Skyldner skal med andre ord ikke

stilles dårligere fordi beløpet helt eller delvis allerede er betalt. Sentrale momenter i vurderingen er om skyldner har betalt frivillig, og om det er nær sammenheng i tid mellom søknaden og betalingen. Dersom betalingen er foretatt for å avverge tvangsinnfordring kan beløpet ikke sies å være betalt frivillig.

3.1.6 Lempning ved solidaransvar

Dersom skyldner har en solidarisk medansvarlig for kravet skal det i vurderingen av søknaden om lempning legges til grunn at skyldner hefter for hele beløpet. Det skal aldri samtykkes i at ansvaret deles. Hele eller deler av kravet kan ikke lempes, med mindre begge skyldnere fremsetter søknad om lempning, eller tilbudet fra en skyldner er så godt at tilbudet etter en ordinær innfordringsvurdering ville blitt akseptert.

Dersom kun en av de solidarisk medansvarlige fremsetter tilbud om delvis betaling, er det i praksis lagt til grunn at det kan fattes vedtak om at videre innfordring stilles i bero mot den av skyldnerne som delvis betaler. Kravet vil ikke falle bort og videre innfordring kan rettes mot eventuelt andre ansvarlige. I vedtaket må det da presiseres at berostillelse ovenfor en skyldner ikke berører regressansvaret skyldnerne imellom.

3.2 Særlig om betalingsavtaler

3.2.1 Generelt

Lovens grunnvilkår gjelder også for lempning gjennom betalingsavtale, se pkt 3.1 ovenfor. Betalingsavtaler som inngås mellom skyldneren og oppkreveren innebærer at oppkreveren forplikter seg til å unnlate visse innfordringstiltak som ellers kunne vært iverksatt i avtaletiden, mot at skyldner overholder nærmere bestemte vilkår.

Betalingsavtaler kan inngås separat eller i kombinasjon med en nedsettelse av kravet.

Avtalen skal ikke endre forfallstidspunktet for de krav som omfattes av avtalen eller begrense retten til å kreve renter. I særlige tilfeller kan det imidlertid gis rentefritak i nedbetalingsperioden. Rentene frafalles først når avtalen er gjennomført og overholdt.

Betaling i henhold til avtalen kan skje ved et engangsbetøp eller avdragsvis til bestemte tidspunkter, normalt i like store månedlige avdrag. Et klart og fast opplegg sikrer muligheten for å fange opp tegn på at skyldneren ikke vil klare å oppfylle avtalen.

Dersom alternativet til en lengre betalingsavtale er for eksempel lønnstrekk i skyldnerens lønn, vil alle forslag som innebærer en like stor eller lavere innbetaling enn lønnstrekk over samme periode normalt måtte avslås. Unntak kan gjøres dersom det stilles tilfredsstillende sikkerhet for kravet som er omfattet av avtalen. Det må her tas tilbørlig hensyn til at utleggstrekk vil kunne få negative følger for skyldner fordi trekket blir registrert som betalingsanmerkning.

Det må tas hensyn til andre kreditorers trekkadgang ved vurderingen av tilbudet. Der det er nødvendig kan det nedlegges trekk for en del av avdragene for å forhindre at andre kreditorers trekk tvinger skyldner til mislighold av avtalen.

3.2.2 Betalingsavtalers lengde

For virksomhet i fortsatt drift bør en avdragsordning ikke strekke seg ut over ett år. Skattekontoret kan i særlige tilfeller fravike kravet om ett års avdragstid ved fortsatt drift, men ikke utover to år.

I de øvrige tilfeller skal en avdragsordning i utgangspunktet ikke strekke seg ut over to år. Skattekontoret kan i særlige tilfeller fravike kravet til avdragsordningens lengde.

3.2.3 Samordning

Som nevnt i punkt 2.4 er det et generelt krav om at søknader skal omfatte skyldnerens samlede skatte- og avgiftskrav.

For krav som skatteoppkreveren har oppkreveransvaret for må en betalingsavtale omfatte alle krav som hører under fellesinnkrevingen, dvs. skatt, arbeidsgiveravgift og trekkansvar. Videre må det ikke samtykkes i en ordning før det også er avklart hvordan eventuelle krav på merverdiavgift med renter og omkostninger skal dekkes. Sistnevnte gjelder ikke betalingsavtaler med beløp under kr 50 000 og avdragstid inntil 6 måneder.

Når skattekontoret samtykker i en betalingsavtale for krav han har oppkreveransvar for, skal det også være avklart hvordan eventuelle krav under fellesinnkrevingen skal dekkes. Sistnevnte gjelder ikke betalingsavtaler med beløp under kr 50 000 og avdragstid inntil 6 måneder.

3.2.4 Avtalevilkår

Følgende vilkår bør gjelde for betalingsavtaler:

- Som hovedregel skal kravet sikres. Skyldner skal gis anledning til å stille frivillig sikkerhet. Dersom det ikke stilles frivillig sikkerhet, bør kravet søkes sikret ved utlegg. Ved vurderingen må det ses hen til kravets størrelse og nedbetalingstidens lengde.
- Det skal stilles som vilkår at betaling av løpende terminer av skatt og avgift og trekkansvar skjer rettidig i avtaletiden.
- Det skal opplyses at avtalen er uten betydning for adgangen til motregning i skyldnerens eventuelle krav på det offentlige. Motregnet beløp anses som ekstraordinært avdrag under avtalen. Dette innebærer at motregning ikke får noen innvirkning på avviklingen av avtalen ut over å korte ned avdragstiden ved avtale om fullt oppgjør.
- Det skal inntas i avtalen at ethvert mislighold leder til at avtalen bortfaller og at ordinær innfordring vil bli iverksatt.

Dersom det er behov for det, kan oppkreveren oppstille andre vilkår for betalingsavtalen.

3.2.5 Oppfølging av inngåtte avtaler

Mva-systemet og Sofie gir signal på arbeidslisten når en betalingsavtale er misligholdt. Den enkelte oppkrever må sørge for at det ved mislighold straks iverksettes videre innfordring. Det skal normalt ikke samtykkes i ny avtale for kravet.

Innbetalt beløp fordeles mellom de enkelte oppkreverne etter prioritetsreglene i dekningsloven med unntak for trekkansvar som prioriteres høyest.

3.3 Særlig om ensidige nedsettelse

Ved ensidig nedsettelse samtykkes det i at betaling av en del av kravet anses som fullt og endelig oppgjør. En slik nedsettelse forutsetter at det skjer en delvis betaling av kravet. Avtalen skal i utgangspunktet være betinget av dette.

En ensidig nedsettelse kan avtales der skyldner ikke har andre kreditorer og ikke er en virksomhet i fortsatt drift.

Skyldner med alvorlige gjeldsproblemer til flere kreditorer bør oppfordres til å søke om

gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, jf. egen melding.

Der skyldner har andre usikrede kreditorer, kan lempning også skje som utenrettslig gjeldsordning, jf. punkt 3.4, frivillig gjeldsordning eller tvangsakkord etter konkursloven, jf. punkt 3.5.

Dersom skyldner har andre kreditorer, og tilbudet bare er rettet mot skatte- og avgiftskreditorerne, kan det unntaksvis avtales ensidig nedsettelse dersom sterke innfordringsmessige hensyn tilsier det, og det ikke foreligger fare for omstøtelse til fordel for de øvrige kreditorerne eller forfordeling til skatte- og avgiftskreditorernes ugunst.

Krav som ville vært prioritert i tilfelle av konkurs vil det aldri være aktuelt å nedsette. Det samme gjelder krav som er sikret ved pant.

Generelt skal en være tilbakeholden med nedsettelse av hovedstol. Nedsettelse av renter som ledd i betaling av hovedstol kan derimot benyttes der dette medfører dekning av hovedstol.

Det er mer betenkkelig å nedsette nyere krav enn krav som er gamle. For nyere krav vil tvangsinnfordring ennå ikke være forsøkt i særlig grad, og oppkrever vil ha liten kunnskap om hvilken dekning den fremtidige innfordring vil medføre. For eldre restanser som har vært forsøkt innfordret over lengre tid vil utsiktene til fremtidig full dekning ofte være bedre belyst. Har skyldneren i tillegg vært gjennom konkursbehandling har man bedre sikkerhet for at skyldneren ikke har midler til å dekke restansene fullt ut.

Oppgjør skal som hovedregel skje som engangsinnbetaling. Unntaksvis kan betaling i avdrag avtales, jf. punkt 3.2.

Innbetalt beløp fordeles mellom de enkelte oppkreverne etter prioritetsreglene i dekningsloven med unntak for trekkansvar som prioriteres høyest.

3.4 Særlig om utenrettslige gjeldsordninger

3.4.1 Innledning

Med utenrettslig gjeldsordning menes en samlet ordning som omfatter både skatte- og avgiftskreditorerne og andre kreditorer.

Forslag til utenrettslig gjeldsordning kan fremsettes av skyldner, herunder privatpersoner så vel som juridiske personer.

Der skyldner kun har skatte- og avgiftsgjeld, og skyldner ikke er en virksomhet i fortsatt drift, må tilbudet vurderes etter reglene om betalingsavtale eller ensidig nedsettelse, jf. henholdsvis punkt 3.2 og 3.3.

Utenrettslig gjeldsordning er et alternativ til gjeldsordning etter konkursloven eller etter gjeldsordningsloven. Gjeldsordninger etter konkursloven blir behandlet i punkt 3.5. Gjeldsordninger etter gjeldsordningsloven behandles i egen melding.

Utenrettslige gjeldsordninger blir for virksomheter i hovedsak brukt i to varianter: gjeldsordning med sikte på fortsettelse av virksomhetens drift (underhåndsakkord) og gjeldsordning med sikte på avvikling og opphør av virksomhetens drift (likvidasjonsakkord).

Dersom skyldners skatte- og avgiftsrestanser stammer fra gammel næringsvirksomhet som skyldner ikke lenger er ansvarlig for driften av, kan gjeldsordningen behandles som en likvidasjonsakkord. Det forutsettes at gjelden er opparbeidet gjennom deltagelse i ansvarlig selskap, som selvstendig næringsdrivende eller som privatperson.

Dersom skatte- og avgiftskravene stammer fra næringsvirksomhet som er avviklet og skyldner har startet opp igjen eller i realiteten fortsatt med i det vesentlige samme type virksomhet vil en gjeldsordning bli å betrakte som et tilfelle av fortsatt drift. Hvorvidt skyldner i det vesentlige driver samme type virksomhet må avgjøres etter en vurdering av blant annet virksomhetens formål. En endring av ansvarsform alene vil for eksempel ikke være tilstrekkelig til at virksomheten ikke anses som fortsatt drift.

I tilfeller hvor skyldner etter at virksomheten er startet opp på nytt oppfylder sine forpliktelser ovenfor skattemyndighetene, og gjelden fra før avvikling eller konkurs ligger langt tilbake i tid, kan tilbudet behandles etter reglene for likvidasjonsakkord.

Ved utenrettslige gjeldsordninger inngås avtale om skjæringsdag tilsvarende fristdagen ved konkurs og åpningsdagen ved offentlige gjeldsforhandlinger. Som skjæringsdagen regnes normalt dagen for den første henvendelse til kreditorerne om utenrettslig gjeldsordning. Det kan unntaksvis avtales

annen skjæringsdag med de øvrige kreditorer dersom dette etter en konkret vurdering anses hensiktsmessig. Ved etterfølgende konkursbehandling fastsettes ny skjæringsdag, jf. dekningsloven § 1-2. Avtalt skjæringsdag ved utenrettslig gjeldsordning vil da ikke bli lagt til grunn. I de tilfeller hvor det foreligger risiko for omstøtelse eller tap av prioritet, bør en derfor vurdere å begjære skyldner konkurs.

Krav oppstått før skjæringsdagen, uavhengig av forfall, omfattes av gjeldsordningen.

3.4.2 Krav til dekning av prioriterte krav, pantesikrede krav mv

Den foreslåtte utenrettslige gjeldsordningen må omfatte og likestille alle kjente fordringer på skyldneren som skriver seg fra tiden før skjæringsdagen. Etter prinsippene i konkursloven § 23 tredje og fjerde ledd kan enkelte fordringer holdes utenfor gjeldsordningen eller gis bedre dekning enn andre krav. Dette gjelder følgende krav:

- Fordringer som har lovbestemt fortrinnsrett etter dekningsloven § 9-3 og § 9-4. Kravene skal etter fast praksis gis full dekning før betaling skjer til uprioriterte krav.
- Fordringer som er sikret med panterett eller annen sikkerhetsrett i skyldners eiendeler, for så vidt sikkerheten antas å dekke fordringen. Det vil si at sikkerheten må verdsettes og den del av fordringen som eventuelt overstiger sikkerheten må meldes som uprioritert, eventuelt prioritert krav. Fordringer som er sikret med panterett eller annen sikkerhetsrett holdes utenfor ordningen eller gis full dekning før betaling skjer til uprioriterte krav.
- Fordringer som kan dekkes ved motregning skal gis full dekning.
- Mindre krav kan gis bedre dekning enn andre krav. Hva som anses som et mindre krav skal fremgå av avtalen.

Uprioriterte krav kan lempes etter reglene i punkt 3.4.3.

Etter konkursloven § 23 fjerde ledd kan "enkelte fordringshavere etter samtykke stilles dårligere enn de øvrige fordringshaverne". Av forarbeidene til loven fremgår det at dette særlig gjelder etterprioriterte krav. For tilleggsskatt og tilleggsavgift med renter, herunder renter frem til fastsettelsen, og omkostninger skal det normalt ikke samtykkes i dårligere dekning. Det vil si at tilleggsskatt og tilleggsavgift med renter, herunder renter frem

til fastsettelsen, og omkostninger normalt skal behandles som uprioriterte fordringer ved utenrettslige gjeldsordninger.

3.4.3 Krav til dekning av uprioriterte krav

Forslaget må videre tilfredsstillende visse minstekrav til dekning av uprioriterte krav. I tillegg må de alminnelige vilkårene være oppfylt, jf. punkt 3.1.

Uprioriterte krav, herunder renter og omkostninger påløpt inntil skjæringsdagen skal i utgangspunktet dekkes med minst 25 % dividende. Dette gjelder både for virksomhet i aktiv drift og for virksomhet som skal avvikles.

Hvor virksomheten er avviklet eller er under avvikling (likvidasjonsakkord) kan det i unntakstilfeller samtykkes i dividende under 25 %. Ved vurderingen legges det vekt på om skyldner har vært igjennom en konkursbehandling, om akkorden finansieres av tredjemann, hvorvidt det er snakk om et selskap med begrenset ansvar, gjeldens alder, fremtidige dekningsutsikter ol.

Hvor kreditorfellesskapet bare eller i det vesentlige består av skatte- og avgiftskrav og virksomheten skal fortsette, skal uprioriterte krav dekkes med minst 50 % dividende. Dersom det foreligger klare innfordringshensyn kan det unntaksvis dispenseres fra kravet om minstedekning på 50 % dividende.

3.4.4 Krav til betaling

Dividendeoppgjør skal skje kontant eller avdragsvis. Ved avdragsvis oppgjør må retningslinjene for betalingsavtaler følges, jf. punkt 3.2. Avdragsordninger kombinert med prosentvis reduksjon av gjelden skal være kortsiktige og normalt ikke strekke seg ut over ett år.

3.5 Særlig om frivillig gjeldsordning og tvangsakkord etter konkursloven

3.5.1 Allment

Konkurslovens første del inneholder regler for gjeldsforhandling etter konkursloven, herunder frivillig gjeldsordning etter kapittel V og tvangsakkord etter kapittel VI. En tvangsakkord krever hjemmel i lov. Ved frivillig gjeldsordning gir den alminnelige avtalefrihet nødvendig hjemmel.

Fristdagen ved gjeldsforhandling etter konkursloven er som hovedregel dagen da begjæring om åpning av gjeldsforhandling kom inn til skifteretten, jf. dekningsloven § 1-1. Ved en etterfølgende konkursbehandling vil fristdagen ved gjeldsforhandlingen bli lagt til grunn, jf. dekningsloven § 1-2 andre ledd.

For å komme inn under konkurslovens regler om frivillig gjeldsordning eller tvangsakkord er det en forutsetning at skyldneren ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, jf. konkursloven § 1.

Forslag om gjeldsordning etter konkursloven behandles på innfordringsgrunnlag. Det må derfor foretas en innfordringsvurdering av fremsatt forslag. Det vil si at det fremsatte tilbudet må vurderes opp mot alternative innfordringstiltak. I vurderingen vil det være særlig aktuelt å se hen til at alternativet til å akseptere forslaget kan være at det stadfestes tvangsakkord eller at konkurs åpnes.

I det følgende skal hovedreglene for frivillig gjeldsordning og tvangsakkord etter konkursloven kort gjennomgås.

3.5.2 Frivillig gjeldsordning etter konkursloven

Forhandling om frivillig gjeldsordning er offentlig og skal kunngjøres, jf. konkursloven § 6 første ledd. Av bestemmelsens første ledd annet punktum følger at skifteretten i særlige tilfeller kan bestemme at kunngjøringen skal unnlates.

Konkursloven § 23 første ledd regulerer hva et frivillig gjeldsordningsforslag kan gå ut på. Etter § 23 står skyldner fritt med hensyn til utformingen av forslaget. Konkursloven stiller ingen nedre grense for hva et forslag kan gå ut på. For skatte- og avgiftskreditorene er det naturlig å legge til grunn samme krav til minstedekning som ved de utenrettslige gjeldsordningene, jf. punkt 3.4.3.

Etter konkursloven § 23 andre ledd må gjeldsordningen omfatte og likestille alle kjente fordringer. Unntakene fra dette utgangspunktet er det redegjort for under punkt 3.4.2. Tilleggsatt og tilleggsavgift med renter, herunder renter frem til fastsettelsen, og omkostninger behandles som der nevnt.

Et forslag til frivillig gjeldsordning må vedtas av alle kjente fordringshavere, jf. konkursloven § 25 første ledd. Det fremgår imidlertid av samme paragrafs andre og tredje ledd at kreditorer kan bli bundet ved passivitet. Hvis

kreditorer som ikke har svart er varslet etter konkursloven § 25 andre ledd, og det ikke er noen fordringshavere som har stemt mot forslaget, kan forslaget bli vedtatt. I så fall kreves det at fordringshavere som til sammen representerer minst 3/4 av det samlede pålydende av fordringene som forslaget omfatter, godtar forslaget.

Dersom et fremsatt forslag ikke vedtas, kan skyldner fremsette et nytt forslag, jf. konkursloven § 26. Skyldner kan ikke fremsette et tredje frivillig forslag. Om det andre forslaget ikke blir vedtatt skal gjeldsnemnda gi innberetning om forholdet til skifteretten, jf. konkursloven § 22 andre ledd. Skifteretten kan innstille gjeldsforhandlingene og åpne konkurs, jf. konkursloven § 57 første ledd nr. 1.

3.5.3 Tvangsakkord etter konkursloven

En tvangsakkord er offentlig, og skal kunngjøres av gjeldsnemnda, hvis ikke skifteretten beslutter å gjøre det selv, jf. konkursloven § 35. Kreditorerne er gitt en frist på tre uker til å sende inn til gjeldsnemnda en spesifisert oppgave over sine tilgodehavender.

I kunngjøringen av at akkordforhandlingen er åpnet skal det etter konkursloven § 35 første ledd nr. 3 berammes et fordringshavermøte, jf. § 38a, eller opplyses om at skifteretten har bestemt at det ikke skal avholdes et slikt møte. Formålet med slike møter er å gi kreditorerne anledning til å stille spørsmål og drøfte et eventuelt akkordforslag. Det er ikke et krav at det må foreligge et akkordforslag til møtet.

Det følger av konkursloven § 30 hva en tvangsakkord kan gå ut på. Av bestemmelsen fremgår det at tvangsakkorden må gå ut på betaling av minst 25 % av de alminnelige fordringshaveres tilgodehavender. Det åpnes for en dekning på under 25 % der alle kreditorer godtar akkordforslaget eller skyldners insolvens skyldes uhell som ikke kan lastes ham. Etterprioriterte krav skal kun gis dekning når de alminnelige fordringshavere har fått full dekning, jf. konkursloven § 30 sjette ledd.

Den stadfestede akkord er bare bindende for de fordringer som er oppstått før gjeldsforhandlingene er åpnet, jf. konkursloven § 55 første ledd. Akkorden er allikevel ikke bindende for prioriterte fordringer, pantesikrede fordringer og fordringer som kan dekkes ved motregning, jf. konkursloven § 55 andre ledd. Begrepet gjeldsforhandlinger er i denne sammenheng ment å omfatte både

forhandlinger og frivillig gjeldsordning og offentlige forhandlinger om tvangsakkord.

Reglene om avstemning over skyldners akkordforslag er samlet i konkursloven § 40. I henhold til bestemmelsens første ledd skal gjeldsnemnda sende skyldners forslag til tvangsakkord til kreditorerne med en frist på minst to uker for skriftlig svar til gjeldsnemnda. Etter konkursloven § 40 andre ledd kan skifteretten etter begjæring fra gjeldsnemnda beslutte at det skal holdes et avstemningsmøte.

Konkursloven § 42 regulerer hvilke kreditorer som har stemmerett og for hvilket beløp de kan stemme.

Hvis et akkordforslag går ut på at skyldner skal betale minst 50 % av de alminnelige kreditorers tilgodehavender, kreves det for vedtagelse av forslaget at det blir godtatt av minst 3/5 av fordringshaverne, regnet så vel etter antall som etter beløp. Går forslaget ut på betaling av under 50 %, kreves 3/4 flertall i begge henseender, jf. konkursloven § 43.

4 Saksbehandlingsregler

4.1 Allment

Alle saker om lempning av skatt mv skal behandles i Sofie. Alle saker om lempning av merverdiavgift og arveavgift skal behandles i Mva-systemet.

I tillegg til å behandle sakene i saksbehandlingssystemene, skal retningslinjene for saksbehandling nedenfor følges.

Lempning er som nevnt et unntak fra hovedregelen om at skatter og avgifter skal betales. Som et minstekrav må grunnlaget for avgjørelsen og saksbehandlers vurdering nedtegnes og dokumenteres, slik at det i ettertid kan fastslås at alle vilkårene for lempning var oppfylt.

Det er viktig at saken er godt opplyst før avgjørelse tas.

At det er fremmet forslag til en av de ordningene som omfattes av denne melding, hindrer ikke innfordring. Normalt bør løpende innfordring ikke stilles i bero, men tyngre innfordringstiltak som tvangssalg og konkurs bør ikke iverksettes. Dersom en søknad om

lempning er inne til behandling, må den videre dekningspågangen vurderes konkret.

Alle søknader om lempning skal behandles i hver instans. Der overordnet organ har avgjørelsesmyndighet, skal det forberedende organet (skatteoppkreveren eller skattekontoret) utarbeide en innstilling.

Dokumentene i saker som avgjøres av overordnet organ skal arkiveres hos oppkreveren for kravet. Oppkreveren oppbevarer saksdokumentene i ti år.

4.2 Regler for saksbehandling

Skattebetalingsloven av 2005 bestemmer i § 3-1 første ledd at forvaltningsloven gjelder for alle krav som innkreves etter loven. Det er gitt enkelte unntak i § 3-3.

Inntil skattebetalingsloven av 2005 trer i kraft for skatt gjelder ikke forvaltningsloven ved behandlingen av saker om lempning av skatt, arbeidsgiveravgift, trekkansvar, svalbardskatt og artistskatt med renter og omkostninger. For disse sakene vil saksbehandlingsreglene følge av de uskrevne reglene om god forvaltningsskikk.

Saksbehandlingsreglene vil derfor være noe forskjellige for disse to saksgruppene inntil skattebetalingsloven av 2005 trer i kraft også for skatt.

I saker som omfatter krav som det gjelder ulike saksbehandlingsregler for, følges saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. skattebetalingsloven kapittel 3.

4.3 Foreløpig svar

Etter forvaltningsloven § 11a andre ledd skal det snarest mulig gis et foreløpig svar dersom det må ventes at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares. Paragraf 11a tredje ledd fastslår at mer enn en måned fra henvendelsen mottas til svar kan gis uansett er uforholdsmessig lang tid.

I det foreløpige svaret skal oppkrever redegjøre for grunnen til at henvendelsen ikke kan behandles tidligere, og så vidt mulig angi når svar kan ventes. Det foreløpige svaret gis av det organet som mottar henvendelsen.

I henhold til Skatteetatens serviceerklæringer skal skattekontoret behandle søknader om avdragsordninger for betaling av

merverdiavgift innen tre uker. Andre skriftlige henvendelser om innkreving skal behandles innen tre måneder.

Inntil skattebetalingsloven av 2005 trer i kraft for skatt gjelder ikke reglene i forvaltningsloven § 11 a. Det følger likevel av forvaltningsrettslige prinsipper at hvis skatteoppkrever antar at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares, skal det snarest mulig gis et foreløpig svar.

4.4 Klarlegging av saksforholdet

Saken fremmes for og forberedes av oppkrever av kravet.

Søkeren skal i utgangspunktet sende en skriftlig søknad. Dersom søkeren henvender seg muntlig, skal det utformes en skriftlig redegjørelse som søkeren undertegner.

Etter forvaltningsloven § 17 første ledd skal saken være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Dette følger også av reglene for god forvaltningsskikk, og gjelder for skattekrav også før skattebetalingsloven av 2005 trer i kraft.

For å sikre et godt og riktig resultat, må det forberedende organet fremskaffe opplysninger som gir et mest mulig fullstendig bilde av søkerens totale økonomiske situasjon. Saksutredningen skal kartlegge de relevante opplysningene og nødvendig dokumentasjon skal legges ved.

Følgende opplysninger/dokumentasjon bør innhentes som grunnlag for avgjørelsen:

- Søkerens navn, fødselsnummer, stilling, yrke og sivilstand
- Antall forsørgede og deres alder
- Dokumentasjon av søkerens inntekt for de to siste årene, formue og gjeld, eventuelt regnskap og revisjonsrapport for regnskapspliktige.
- Opplysning om hvorvidt fastsettelsen av det omsøkte kravet bygger på egne oppgaver, skjønn, endringsvedtak eller liknende. Dokumentasjon bør innhentes.
- Oversikt over skyldnerens samlede skatte- og avgiftsgjeld, angitt med beløp, hvilke år restansene refererer seg til samt prioritet. Oversikt over hvilke innfordringstiltak som har vært vurdert, hvilke som er gjennomført, resultatet av disse og videre innfordringsmuligheter
- Opplysninger om hvordan tilbudet skal finansieres

- Opplysninger om skyldnerens øvrige kreditorer
- Eventuelt liste over alle skyldnerens kreditorer med oversikt over kravenes prioritet, og om de er sikret ved pant eller liknende. Der det foreligger pantesikrede fordringer, skal pantets verdi og pantekravets størrelse oppgis.
- Eventuelt opplysninger om skjæringsdagen
- Eventuelle opplysninger om omstøtelige forhold
- Eventuelt underordnet organs innstilling

4.5 Saksfremstilling og innstilling

I saker hvor oppkreveren har avgjørelsesmyndighet skal oppkreveren utarbeide en skriftlig saksfremstilling. Denne skal inneholde en samlet beskrivelse av de faktiske forholdene, saksbehandlers vurdering og konklusjon.

I saker hvor oppkreveren er forberedende organ skal oppkreveren avgi en skriftlig innstilling til det overordnede organet. Innstillingen sendes til overordnet organ sammen med skyldners søknad og sakens øvrige dokumenter.

Innstillingen er en saksfremstilling som skal inneholde en samlet beskrivelse av de faktiske forholdene, det forberedende organets vurdering av saken og et forslag til utfall i saken.

Siden søkeren normalt har innsynsrett i innstillingens beskrivelse av de faktiske forholdene, skal denne beskrivelsen holdes atskilt fra det forberedende organets vurdering av saken. Vurdering vil typisk være å karakterisere et faktisk forhold rettslig, som for eksempel å fastslå at en nærmere beskrevet fordring er foreldet. Kopi av beskrivelsen av de faktiske forholdene sendes søkeren samtidig som innstillingen oversendes overordnet organ.

Saksfremstilling og innstilling utarbeides ved bruk av behandlingsblad i Mva-systemet eller som saksbehandlingsmerknad i Sofie. Dersom utfyllende saksfremstilling og innstilling ikke er utarbeidet i systemene, skal det lages et eget dokument som følger saken.

4.6 Vedtak

Avgjørelsesorganet treffer vedtaket. Reglene om vedtak står i forvaltningsloven kapittel V. Vedtaket skal være skriftlig, og skal begrunnes.

Begrunnelsen skal inneholde:

- Regelen vedtaket bygger på, i tillegg bør regelens innhold gjengis
- De faktiske forhold vedtaket bygger på
- Hovedhensynene som har vært avgjørende for skjønnet

Begrunnelsen kan begrenses til å omfatte reglene vedtaket bygger på og de faktiske forhold, dersom ytterligere begrunnelse kan svekke mulighetene for fremtidig dekning av kravet, jf skattebetalingsloven 2005 § 3-3 første ledd.

Begrunnelse kan også unnlates dersom søkeren gis fullt medhold, og det må antas at ingen av sakens parter vil være misfornøyd med vedtaket.

4.7 Underretning

Avgjørelsesorganet underretter så snart som mulig søkeren om avgjørelsen. Der direktoratet er rette myndighet underretter direktoratet skyldner om vedtaket. Skattekontoret underrettes normalt ved kopi av direktoratets vedtak.

Skattekontoret underretter skatteoppkreveren om direktoratets eller eget vedtak.

Underretningen skal opplyse om at det ikke er klageadgang på vedtaket, jf skattebetalingsloven § 3-3 første ledd siste setning. Underretningen skal også opplyse om søkers innsynsrett som part etter forvaltningsloven §§ 18 og 19.

4.8 Søkers innsynsrett

Søkeren har rett til innsyn i sakens dokumenter både etter forvaltningsloven § 18 og offentleglova § 3.

Henvisningen nedenfor til offentleglova viser til lov av 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd som vil tre i kraft fra 1. juli 2008.

4.8.1 Innsynsrett etter forvaltningsloven

Innsyn etter forvaltningsloven gis til den/de som er part i saken.

Søker har innsynsrett i beskrivelsen av de faktiske forholdene i innstillingen. Innsynsretten etter forvaltningsloven § 18 første ledd begrenses av andre og tredje ledd, som unntar vurderinger som fremkommer i interne dokumenter. Videre begrenses retten av

§ 19. Hvor innsynsrett i forberedende organs vurderinger ikke er egnet til å avdekke etatens innfordringsstrategi, kan slikt innsyn gis.

Retten til partsinnsyn kan begrenses av taushetsplikten, jf forvaltningsloven § 13 med unntak i § 13 a – f.

Innsynsretten gjelder også elektroniske dokumenter, jf offentleglova § 4.

Innsynsretten gjelder på et hvert trinn av saksbehandlingen, også etter at vedtak er truffet.

Søkeren må selv be om innsyn. Organet som har dokumentet i sin besittelse tar stilling til begjæringen. Dette gjelder uavhengig av om organet besitter dokumentet i original eller i kopi.

Hvor den som begjærer innsyn etter forvaltningsloven ikke er part i saken, plikter man å vurdere innsynsbegjæringen etter offentleglovas regler. Man kan med andre ord ikke avvise anmodningen fordi den er begrunnet i feil lovverk.

4.8.2 Innsynsrett etter offentleglova

Innsynsrett etter denne bestemmelsen er først og fremst aktuelt for den som ikke er part i saken.

I følge hovedregelen i offentleglova § 3 første og andre ledd, har ”enhver” rett til innsyn i dokumentene i en konkret sak så langt det ikke er gjort unntak i lov eller i medhold av lov.

Dersom saken inneholder taushetsbelagte opplysninger, har oppkrever plikt til å bevare taushet om disse opplysningene, jf offentleglova § 13.

Forvaltningen har adgang til å bevare taushet om interne dokumenter, jf offentleglova § 14. Når man mottar en konkret innsynsbegjæring plikter man å vurdere om det likevel bør gis innsyn i interne dokumenter, jf offentleglova § 11. Hvor innsyn ikke er egnet til å avsløre etatens innfordringsstrategi, bør slikt innsyn gis.

4.9 Klage

Det er ikke klageadgang i saker om betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse av hensyn til det offentlige som kreditor, jf skattebetalingsloven 3-3 første ledd siste setning.

Hvor søkeren kommer med nye opplysninger, vil henvendelsen kunne betraktes som en ny søknad.

Inntil skattebetalingsloven av 2005 trer i kraft er skattebetalingsloven av 1952 § 58 hjemmelen for at det ikke er klageadgang i skattesaker. Denne bestemmelsen sier at forvaltningsloven ikke gjelder.

4.10 Avvisning av gjentatt søknad

En forespørsel om fornyet behandling av en søknad kan avvises dersom søknaden ikke inneholder nye opplysninger.

4.11 Taushetsplikt

Alle som behandler saker etter denne meldingen har taushetsplikt, jf. skattebetalingsloven § 3-3 første ledd.

For skatteoppkreverne er taushetsplikt instruksfestet, jf. Instruks for skatteoppkrevere § 2-7.

4.12 Pensjonspoeng

Etter folketrygdloven § 3-15 femte ledd skal pensjonsgivende inntekt og pensjonspoeng nedsettes blant annet når skatt og trygdeavgift blir ettergitt eller satt ned. Det er gitt nærmere bestemmelser om dette i forskrift 18. desember 1997 om nedsettelse av pensjonsgivende inntekt, pensjonspoeng og avgift, når utlignet skatt og avgift helt eller delvis ikke er betalt.

5 Ikrafttredelse

Denne meldingen erstatter SKD-melding nr 13/02 av 28. mai 2002.

Meldingen trer i kraft 1. februar 2008.